

S I S T E R U N D E

Lørdag, 24. febr. 1945.

Franske problemer.

I. Før nederlaget i 1940.

En kan ikke på noen måte si at de store problemene Frankrike har utelukkende er et resultat av okkupasjonen og frigjøringa. Helt siden Napoleons fall i 1815 har Frankrike hatt alvorlige innenrikspolitiske og utenrikspolitiske problemer å kjempe med. I 1815 var Frankrike i noenlunde den samme situasjon som Tyskland vil være etter Hitlers fall. Men tross i Napoleon tidens utskjelning ble det franske folk fremleis betraktet som et kulturfolk og fredskonferansen skilte mellom Napoleons forbrytelser og det franske folks ansvar. Frankrike var en aktiv faktor på Wienerkongressen og beholdt sin stilling som europeisk maktfaktor. Men de franske muligheter til å dominere Europa var for alltid borte. Den franske folkemengde stagnerte og delvis som en følge av dette og delvis som følge av andre samfunnsmessige vilkår, ble Frankrike industrielt distansert av England og senere det senere Tyskland. Inntil nederlaget mot Tyskland i 1871 var Frankrike riktignok tegnet som Europas ledende fastlandsmakt, en stilling som det forment gjenvant etter seieren i den første verdenskrig. I virkeligheten var Frankrike etter 1918 svakere enn noensinne, og innsiktsfulle franske politikere forsto dette og var derfor så ivrige etter å få Frankrikes sikkerhet garantert. Tross i at Frankrike gikk tilbake som fastlandsmakt, klarte det i andre verdenskrig å bygge opp et kolonierike som må regnes som en meget viktig basis for den franske stormaktposisjonen. Etter 1940 så det ut til at Frankrikes stilling som stormakt skulle være ute for alltid, men general de Gaulles og den franske motstandsbevegelses innsats har skapt en slik respekt for Frankrike at det etter blir anerkjent som en stormakt. Men noen verdensmakt av første rang vil den franske republikk neppe bli mere tross i sine rike uteneuropeiske besittelser.

De innenrikske problemene i Frankrike i det siste 1/4 århundrede har vært vanskelige å løse og har ført med seg utrolig meget uro. Etter Napoleondiktatorerets fall fikk Frankrike først en nominelt "demokratisk" forfatning med visse rettigheter hos en folkerepresentasjon, men kongehuset var det gamle enevoldskongehuset og det arbeidet med hell på gjeninnførelsen av eneveldet. Resultatet ble julirevolusjonen i 1830 der en mere demokratisk forfatning ble gjennomført og en mere framstegsvennlig konge ble innsatt. Dette gikk til februarrevolusjonen i

1848 da også denne kongen ble avsatt og republikken ble proklamert. Men allerede et par år etter dukket reaksjonen opp igjen i skikkelse av Napoleons eventyrer av en brorensønn som lot seg krone som keiser av Frankrike. Etter det militære nederlaget krigen mot Prøssien ble keiserdømmet styrtet, men innsåfor republikanernes rolker ble det en blodig kamp mellom de såkalte kommunarder som ville ha en dyptgående sosial og politisk revolusjon og de mere konservative republikanere, der de siste vant. Den tredje republikk som besto til 1940 var karakterisert ved en faktisk stor politisk frihet, selv om den ble skjemet av et slikt forhold som at kvinnene ikke hadde stemmerett. De sosiale og økonomiske forhold i Frankrike lå derimot svært tilbake. Den økonomiske makt i landet lå i hendene på en liten gruppe pariserkapitalister som øvde en helt dominerende innflytelse og da særlig på statsbanken. Folketalveksten i Frankrike stagnerte på et meget tidlig tidspunkt og det førte og så med seg synkende initiativ på alle områder. Franske kapitalister plasserte således sine midler fortrinnsvis i sikre statspapirer framfor å foreta aktive kapitalinvesteringer i utlandet slik som engelsk mennene har gjort. Alle disse forholdene førte til meget urolige indrepolitiske vilkår. De franske regjeringers korte levetid var beryktet. Det fantes en rekke politiske partier i Frankrike som nesten alle søyket seg med svært radikale betegnelse men de politiske programmer lå for de fleste borgerlige partiers vedkommende til høyre for det norske Høires program. Under trykket av den umiddelige krise og Frankrikes uheldige utenrikspolitiske vilkår gikk de radikale partier sammen i den såkalte Folkefront i slutten av tredveårene og en folkefrontsregjering under sosialisten Leon Blum forsøkte å skape en moderate arbeiderlovgivning og knække kapitalistgruppenes makt, men disse gruppens posisjoner var for sterke. I de siste årene før denne krigen var franskmennene blitt mere og mere desillusjonerte og forholdsvis store grupper av det franske folk begynte å håpe at en av deres demokratiske førere ville vise seg å være en "sterk mann" som de kunne legge alle byrder på. En slik stilling fikk i gruppen Duladier, og troen på han var så vidt sterk at deputatene rettet utstrakte fullmakter til å gjennomføre tiltak uten først å spørre kammeret. I virkeligheten var ikke

Daladier noen betydelig mann. Regjeringens kraft var Reynaud som ubetinget må ha æren for det gode som faktisk ble gjort av den franske regjering i krigens første måneder. Men i og med det militære nederlag kastet kammeret seg i armene på reaksjonen idet de trodde at marskalk Petain var regningsmannen.

(fortsettes)

Nyheterne fra London, fredag, 23/2 kl. 18.30
Tyrkia. Det erklæres offisielt fra Tyrkia at nasjonalforsamlingen idag med 408 stemme har bestemt at landet fra 1. mars befinner seg i krig med Tyskland og Japan.

Flyangrep. Over 1250 tunge am. bombefly har idag rettet kraftige angrep mot mål i syd-øst Tyskland. Bombeflyene var ledsaget av over 600 jagere. 20 skiftetomter fra Leipzig i nord til syd for Nürnberg ble bombet. Igår gjorde all. fly krigens hittil største og kraftigste angrep over store områder av Tyskland, 6000 fly var på vingene og gjorde 10.500 utfall. 24 skiftetomter ble bl.a. bombet. Mere enn 1400 tunge am. bombefly bombet en strekning på over 80.000 km² av Tyskland. Nesten hver eneste hovedjernbane ble angrepet, broer, veier, lektere, sidespor, kjøretøyer og andre transportmål ble også bombet. Britiske fly angrep inatt Bielefeldt og Paderburn. Berlin ble angrepet av britiske mosquitofly inatt. Etter alle disse operasjoner savnes 97 fly. All. bombefly fra Italia rettet også store angrep mot kommunikasjoner i Tyskland igår. Padua ble angrepet inatt.

Vestfronten. Den am. 3. arme under ledelse av general Patton har opprettet et bruhode over elva Saar nord for Saarbourg. Dette er det 3. bruhode general Pattons styrker har opprettet over elva Saar. Sydøst for Saarebourg har am. styrker rykket inn i flere landsbyer hvor de kjemper fra hus til hus. Saarebourg er befrikk. Am. styrker nærmer seg Trier og nesten hele Forbach er tatt. Lenger nord står den kan. 1. arme bare 800 m. fra Calcar.

Ostfronten. Det Røde flyvåpen har rettet kraftige angrep mot de tyske styrker ved elva Neisse. Tyske meldinger om at russerne har gått over elva er ikke blitt bekreftet fra Moskva. Igår stod de russiske styrker mindre enn 3 km. fra Guben og 6 km. fra Forst. Begge byene er under kraftig artilleriild. Troppene i nord står 50 km. fra Danzig. Stalin uttalte i et komunique fra Moskva idag i anledning 27 års dagen for opprettelsen av Den Røde Hær at i løpet av den russiske vinteroffensivs første 40 dager er 800.000 tyskere falt og over 300.000 tatt tilfange. 3000 fly, 4500 tanks og selvdrevne kanoner og 12.000 andre kanoner satt ut av spillet for tyskerne. Videre at de russiske tropper nå nærmer seg Berlin, praktisk talt hele Ost-Preussen er tatt, Polen og nesten hele Tsjekkoslovakia befrikk og Tysklands siste europeiske forbundsfelle Ungarn falt fra.

Churchill har på vegne av den britiske regjering sendt Stalin et kondolansetelegram i anledning Tsjerniakovskis død.

Nederland. Dronning Wilhelmina meldte i en radiotaler idag at det var foretatt en viktig omdannelse av det nederlandske kabinett i London. Nye utnevelser av folk fra de befrikkede deler av landet var foretatt. Det fjernøsten. Arme fortsettes fra rykkingen på Iwojima og har satt igang et nytt framstøt mot den andre flyplassen på Oya. Den viktige hovedstilling, Suribachi på sydsiden av Oya er inntatt.

Norgesnytt.

Angiverføljetongen "Politidepartementet meddeler" inneholdt den 12/2 følgende opplysning: "Det er opprettet en egen innsatsstab til bekjempelse av terror og sabotasje. Til rådighet for staben er bestemte utvalgte organer stilt til disposisjon." Vi bringer her en liten detalj fra innsatsstabens arbeid: En patrulje av innsatsstabens kommer til en leilighet i Ploensgt., og ringer på. Faren, en mann på 70 år, lukker opp og blir skutt. Deretter kommer turen til sønnen i huset og hans farlovede, mens den gamle mor ble slått i gulvet.

Bergen. Ved folkeregisteret i Fana har det i lengere tid vært utarbeidet en liste over familier hvor enkelte av medlemmene i lengere tid ikke har hentet sine rasjoneringskort, eller som myndighetene av andre grunner har under oppsikt. Listen skulle tjene som rettleidning ved razziaer man ville sette i verk. Ved et innbrydd i folkeregisterets kontor for noen dager siden, ble både listen og selve folkeregisteret fjernet, således at man nå står uten liste og heller ikke har anledning til å utarbeide noen ny, idet listen var utarbeidet på grunnlag av folkeregisteret.

Tysk sjenanskap - en god forbunnsfelle. Fra Bergen meldes: Tyskerne beslagla forleden ti privatbiler inne på Kvamskogen, kjørte dem ned til Tysse og lastet dem på en lektar. Ute i Bjørnefjorden kantret lektaren over, og da det ikke var bremsesklosser på bilene gikk sauttlige tilbunns. Cooks løftekran "Samson" kantret forleden og forsvant, som følge av tyskernes klossene slepemanøvre. Mannen var leiet av tyskernes.

Astrups varierende oppøver. Forleden ga riksfullmæktig Astrup en meddelelse i nasjonalpressen om den truende arbeidslosigkeit. For få måneder siden ble Astrup ansatt for å skaffe folk til arbeid. Nå forteller han at hans store oppgave er å skaffe arbeid til folk. Tiden vil sikkert komme til å vise at han løser denne oppgave like dirlig som han løste den forrige.

Kjent forsikringsmann alvorlig såret. Dir. A. Gåserud i Viking, ble forleden funnet bevisstløs like i arbeidet av Uranienborg skole. Han var rammet av et skudd antagelig fra en av de tyske vaktposter.